

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๗/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายเสวต ทองรัมย์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง เสนอคำร้อง ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายเสวต ทองรัมย์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า นายเสวต ทองรัมย์ ผู้ถูกร้องเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสมชาย สุนทรวัฒน์) ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๔๕/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๑ จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้อง ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๑ จึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ ต่อมา ผู้ถูกร้องได้พ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด้วยการลาออก เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๑ จึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่ง ภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ และต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒

ผู้ร้องตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อผู้ร้อง ทั้งกรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ร้องจึงมีหนังสือลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๓๘๓ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ แจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจง

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว และผู้ถูกร้องมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องไม่ทราบว่าจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินต่อ ป.ป.ช. ในขณะที่ดำรงตำแหน่ง หากทราบคงไม่หลีกเลี่ยงที่จะปฏิบัติตามระเบียบ เพราะสมัยปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก็ได้แจ้งบัญชีทรัพย์สินต่อ ป.ป.ช. เพราะทราบว่าเป็นระเบียบที่ต้องปฏิบัติ ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด

ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือเตือนให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมทั้งระบุโทษของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญให้ผู้ถูกร้องทราบอีกครั้งหนึ่งตามหนังสือ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๕๑๐ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ ส่งสำเนาหนังสือลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๓ ที่ชี้แจงข้อเท็จจริงมาให้ผู้ร้องอีกครั้งหนึ่งโดยมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องแต่อย่างใด

ผู้ร้องพิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ แล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๗ เสียง ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๕ ดังนี้

๑. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า นายเสวต ทองรมย์ ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

๒. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า ห้ามมิให้นายเสวต ทองรมย์ ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ศาลรัฐธรรมนูญส่งสำเนาคำร้องและเอกสารประกอบให้ผู้ถูกร้องเพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ผู้ถูกร้องเป็นผู้ลงลายมือชื่อรับหนังสือและสำเนาประกาศด้วยตนเอง แต่เมื่อครบกำหนดการยื่นคำชี้แจง ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ยุติในเบื้องต้นว่า นายเสวต ทองรมย์ ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในกำหนดระยะเวลาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกร้องเข้าดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๑ จึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ภายในสามสิบวัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ (๑)

คือ ภายในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แต่ผู้ถูกร้องมิได้ยื่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้โอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ถูกร้องอ้างว่าไม่ทราบว่าจะต้องยื่น ในขณะที่ดำรงตำแหน่ง หากทราบก็คงไม่หลีกเลี่ยงที่จะปฏิบัติ เห็นว่า รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ รวมทั้งกำหนดระยะเวลาที่ต้องยื่นไว้ชัดเจนในมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องจะอ้างความสำคัญผิดของตนเองขึ้นเป็นข้อแก้ตัวย่อมฟังไม่ขึ้น พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องในกรณีนี้จึงต้องถือว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ผู้ถูกร้องจึงมีความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง โทษก็คือต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันครบกำหนดต้องยื่นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ (๑) และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ซึ่งได้แก่วันครบกำหนดต้องยื่นนั่นเอง ส่วนการที่ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ หลังจากพ้นจากตำแหน่งแล้วทั้งสองกรณีนั้น เห็นว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ใช้ถ้อยคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใด” จึงต้องหมายถึง ขณะกระทำผิดผู้นั้นยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ มิใช่ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว นอกจากนั้นโทษตามมาตรานี้จะต้องควบคู่กันเนื่องจาก ด้วยทใช้คำว่า “และ” มิได้ใช้คำว่า “หรือ” คือให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง และ ห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี การไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ หลังจากพ้นจากตำแหน่งแล้ว จึงไม่อาจมีความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ได้ ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมา เพราะไม่อาจนำโทษทั้งสองกรณีมาใช้กับผู้ที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วได้ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้นั้นยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ เท็จในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่เท่านั้น ซึ่งแม้ว่าขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจพบว่าบัญชีทรัพย์สิน ฯ นั้นเป็นเท็จและผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปแล้วก็ตาม ผู้นั้นก็ต้องถูกลงโทษห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีได้ ทั้งนี้เพราะความผิดฐานยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จได้เกิดขึ้นเป็นความผิดสำเร็จแล้ว นับแต่วันที่ผู้นั้นยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงสมควรที่จะต้องถูกลงโทษ ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ถูกรวบพบเพื่อมิให้การพ้นจากตำแหน่งเป็นช่องทางหลีกเลี่ยงความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่งเกี่ยวกับเหตุผลในเรื่องนี้ผู้วินิจฉัยได้กล่าวไว้โดยละเอียดในคำวินิจฉัยส่วนตัวที่ ๒๐/๒๕๕๔ ระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง กับพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้ถูกร้อง จึงไม่ขอนำมากกล่าวในที่นี้อีกสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องคงมีความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ฐานไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ (๑) เท่านั้น

อาศัยเหตุผลดังที่กล่าวมา จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายเสวต ทองรัมย์ ผู้ถูกร้อง ในขณะที่ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ (๑) คือภายในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันดังกล่าว ส่วนข้อกล่าวหาอื่น ของผู้ร้องให้ยก

นายจุมพล ณ สงขลา
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ